

Ольга Пономаренко
*Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)*

**Цілеспрямований розвиток індивідуальності через реалізацію
особистісно-зорієнтованого навчання в сучасних загальноосвітніх
навчальних закладах.**

В сучасних умовах глобалізації та динамічного розвитку інформаційних технологій, в час, коли педагоги мають справу з індивідуальністю, унікальністю особистості, головним аспектом навчання та виховання має бути саме особистісно-зорієнтоване навчання. Принцип такого навчально-виховного процесу побудований на комунікативному процесі, на побудові конструктивного діалогу, на здатності взаємодіяти та знаходитись у режимі дискусії. Педагог повинен створити такі умови, в яких учень сам буде здобувати, відкривати і конструювати знання. Такі технології мають на меті перетворення учня в рівноправного співрозмовника, що дає можливість дитині бути суб'єктом навчальної діяльності, яка сприяє блискучій реалізації її саморозвитку та самоствердження.

Реалізація компетентного підходу передбачає широке використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять(комп'ютерні симуляції, ділові і рольові ігри, розбір конкретних ситуацій, психологічні та інші тренінги) в поєднанні з позааудиторною роботою з ціллю формування та розвитку професійних якостей. В чому ж полягає цінність таких форм навчання в сучасному педагогічному процесі та як вони формують особистість?

Пасивна форма поведінки під час занять, функція якого переважно сприймання на слух, не дає бажаних позитивних результатів, так як має

властивість швидко стиратись з пам'яті або не сприйматись взагалі. Існує закономірність навчання, яка досліджена американськими вченими Р.Карнікау та Ф. Макелроу: людина пам'ятає 10% прочитаного, 20% почутого, 30% побаченого, 50% побаченого та почутого, 80% того, що говорить сам та 90% того, до чого дійшов у процесі діяльності. Очевидним є той факт, що одностороння комунікація є виправданою в разі браку інформації, неможливості її отримання іншим чином, крім як із розповіді лектора. В наші часи це не так. Викладач, як правило, використовує матеріал, який не є оригінальним. Він може добитись його оригінальності тільки завдяки правильному конструюванню, логіці та манері викладу. Це, безумовно, цінно і свідчить про професіоналізм та майстерність педагога, але приносить мало користі учням - чужа конструкція ніколи не стане своєю. Нею можна захоплюватись, але створювати потрібно свою власну.

Принципово іншою є форма багатосторонньої комунікації в навчальному процесі - активний метод. Спеціально організований спосіб багатосторонньої комунікації має на меті активність кожного суб'єкту навчального процесу, а не тільки педагога, паритетність, відсутність репресивних заходів управління, контролю, які тільки руйнують особистість. Виростає кількість інтенсивних комунікативних контактів між учнями. Слід виділити, що сутність даної моделі передбачає не просто допуск висловів учнів, а долучення їх знань до навчального процесу. Сучасні підручники дозволяють при відповідній підготовці побудувати урок таким чином, щоб розвивати в учнів творче мислення, уяву та інші види пізнавальної діяльності. Продуктивний урок повинен формувати не тільки чіткі знання, але й вміння використовувати їх в різних ситуаціях, самостійно здобувати інформацію, формувати досвід вирішення проблем та конфліктних ситуацій. В зв'язку з цим дуже гостро стоїть питання щодо цілеспрямованої роботи для розвитку в учнів інтелектуальних, творчих, емоційно-вольових та пізнавальних якостей. Найкращі результати можна отримати тільки завдяки активній позиції учнів, яка є одним із основних

критеріїв для досягнення найкращих успіхів у навчальному процесі. Керувати потрібно не особистістю, а процесом її розвитку. З цього слідує, що пріоритет в роботі педагога надається прийомам опосередкованого педагогічного втручання: відбувається відмова від лобових методів, від лозунгів та призивів, утримання від зайвого дидактизму. Замість цього на першому плані мають бути діалогічні методи спілкування, спільний пошук істини, різнобарвна творча діяльність, створення проблемних ситуацій, з яких потрібно знайти вихід. Спільна діяльність має на меті те, що кожен вносить свій оригінальний, індивідуальний вклад, іде обмін знаннями, ідеями, цілями. Психологами було встановлено, що в умовах навчального спілкування спостерігається підвищення точності сприйняття, збільшується результативність роботи, пам'яті, більш інтенсивно розвиваються інтелектуальні, емоційні якості особистості.

Отже, самореалізація учнів при використанні особистісно-зорієнтованого навчання або інтерактивних технологій є високоефективною для процесу засвоєння знань перш за все тому, що спрямована на формування особистості, індивідуальності. Вони підвищують мотивацію до самореалізації, отримують задоволення від участі в інтерактивній діяльності, успішно засвоюють знання, вчаться рефлексивно обдумувати свою діяльність та самореалізацію в ній. Можливість розвитку індивідуальності при використанні інтерактивних методів полягає в отриманні задоволення від навчального процесу та великої міри активності учнів.

Література.

1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація (навчальний посібник) - К.: ВЦ"Академія", 2006. - 243с.
2. Гончаров В.С. Факторы взаимодействия учителя с учениками на уроке. /В.С.Гончаров / Школьные технологии. 2006.- №6.-с.119-121.

3. Назарова Т.О. Педагогические технологии - новый этап эволюции. Педагогика. 1997.

4. Крамаренко С.Г. Інтерактивні техніки навчання. Д. 2006. - с.126-133.

5. Еримбетова С.А. Использование интерактивных (диалоговых) технологий обучения в процессе творческого саморазвития личности учащихся. Текст. /С.А.Еримбетова, А.Г.Маджуга. Б.А.Ахметжан// Вестник высшей школы. Альма Матер, 2003.-№11. - с. 48-50.